

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NUM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

A l'aranya estira-cabells

—Veyám si al últim ab aixó de la subasta de la esquadra hi haurán d' intervenir els mossos de la idem.

S'ha acabat el primer acte de la comedia. La fantasia que 'l 16 d'Agost del any passat va comensarse a Marrakeix proclamant sultà del imperi del Atlas al arreconat Muley-Hafid va adquirint contorns de realitat.

Dotze mesos ha durat el joch de tira y afuixa entre el rebelde de Marrakeix y 'l seu germà Abd-el-Azis. Aquest és el qui al últim se 'n ha anat d'oros. Tànger, Tetuán, Rabat, las ciutats santas y las que no 'n son han tret al carrer sedas y catifas pera demostrar que 'l seu lligitim y definitiu emperador es desde avny endavant el valent—segons ells—Muley-Hafid.

Passada la natural ratxa de sorpresa, las potencias s'han mirat unas á las otras.—¿Qué hem de fer ara?

A Alemania la cosa li sembla de perlas. Fransa arrufa el nas y diu que s'ho ha de rumiar una mica.

Inglaterra fa la mitja rialleta, ben segura de que com més revolt se presenti el riu, més grossa será la ganancia dels pescadors...

Per fer temps y com buscant un calmant á la excitació produhida pel inesperat cambi, interinament totas diuhen lo mateix:

—Mentres el nou sultá respectés el conveni d'Algeciras...

—¡Ah!—respon 'l Hafid, sentint formular 'l ofensiu dupte:—Estiguen tranquils per aquesta banda. Respectaré el conveni d'Algeciras, protegiré als extrangers, aceptaré las novetats de la civilisació europea... A cambi del vostre reconeixement, m'avinch á tot, á tot.

Pero aixó passava el dimars. El dimecres ja 'l flamant sultá havia rebut tres comissions de montanyesos que, sense embuts, anavan á comunicarli que si transigia ab el pacte d'Algeciras y tolerava en la santa constitució del Marroch la innovació més mínima, de la mateixa manera que havian enviat á passeig á Abd-el-Azis li enviarian á n'ell.

Sort qu' en Muley-Hafid, el valent, el talla-caps, el fill predilecte del Profeta, no es home que 's pari en barras ni s' amohini per comissió més ó menos.

En lloch de contestar concretament als digníssims moros, va ordenalshi que sense perdre minut tinguessin la bondat de buscarli y portarli á casa 60,000 duros.

¡Deliciós sultá! Aixís, aixís es com un monarca se consolida en el trono... ó en el Banch d'Inglaterra!...

El primer acte de la comedia s'ha acabat. Atenció, caballers, que va á comensarse el segón. ¿Qué será?

Diuhen els que pretenen estar en el secret que la escena figurará un gran menjador ab una taula cuberta de plats.

¡Ay!.. Mentres aquests plats no 's trenquin... Y, sobre tot, mentres no 'ns els fassin pagar á nosaltres...

PIF-PAF

La ley igual pera tothom

A la borda ha sortit á fer mal altra vegada. La ley de Jurisdiccions, rebutjada solemniament per las Corts de la nació y pel mateix govern, ha manat procesar á dos ciutadans: en Baró, de Figueras, y en Pous, 'l excelent redactor d'El Poble Catalá. Ab lo que 'n surti d'aqueixos processaments, absolució ó condemna, no 'ns hi hem de capficar; si hi ha condemna, serán més de plányer els processats, que ja 'n son prou ara. El fet de que 's pugni procesar, sigui á qui sigui, per una ley excepcional, contradictoria de la Constitució del Estat, es de per sí trascendental, y no 's necessita complicarlo ab 'l examen de las sevas conseqüencias eventuales.

D' aquest fet ne va sortir, al menos aparentment, la Solidaritat Catalana, que hi va respondre ab una protesta verbal y sentimental, y ab la elecció dels diputats compromesos á conseguir 'l abolicció de la desditzada ley. Va passar temps; se repetiren els processaments y, com á réplica, las protestas mansas, verbals y sentimentals... A la fi, pel Juny d' aquest any, els diputats van promoure 'l debat parlamentari que sancioná 'l abdicació del poder civil. El Sr. Moret y el Sr. Maura varen respondre un non possumus clar y net á la requisitoria dels solidaris; nó en nom d' un dogma ó d' un principi, sinó en nom de no se sab quí y de no se sab qué... Ells veuhen que la ley de Jurisdiccions es una transgressió de la normalidad jurídica; ells no la defensen, sino que la rebutjan; ells volen restablir la normalidad jurídica ab tanta vehemencia com el primer; pero, sublevarse contra la imposibilidad es hacer obra de apariencia; nó obra efectiva... Qui parla d' imposibilitat d' abolir una ley que li repugna es el President del Consell dels ministres... y quan, aculat á la disyuntiva d' amparar la ley ó comprometre's á derogarla, el Sr. Maura té de respondre categóricament, avisa que si de cas vé la revocació, será inseparable de la seva substitució. Vol dir el Sr. Maura que 'l dia que 's revoqui la ley de Jurisdiccions será porque ja estará passada dins d' un'altra ley, nó de las excepcionals y tranzitorias, sino de las permanentes y codificadas.

Els diputats solidaris se 'n varen anar del Parlament, y varen convocar 'l assamblea de regidors y diputats provincials pera que 'ls aconsellessin; bon procediment pera abstenirse de 'l acció que las disposicions irreconciliables del govern y dels partits dinásticos els imposavan. ¿Quina devia esser 'l acció

que s' havia d' emprendre? No cal una gran inteligencia pera precisarla d' un cop. Aquí mateix, á LA CAMPANA la precisava jo el 27 de Juny, el dia avans de 'l assamblea del Orfeo: «Si á Espanya persisteix la jurisdicció anticonstitucional dels tribunals militars, pera 'ls que no son soldats—escribia parlant de La borda;—si guardém com una de las lleys orgánicas del Estat el Códich de Justicia Militar (1) ¿no resultarà que la ley de Jurisdiccions no es tan borda com se vol que sembli, y que no 'n hi ha d' haver prou ab demanar sa derogació?»

L' assamblea, treballada pels conservadors ab la complicitat resignada de las esquerras (1), no va volguer respondre com calia. Tan senzill com era proclamar el principi de la ley igual pera tothom, extrictament constitucional y substancialment anti-facció, se 'n va fugir contentantse ab una declaració migrada, carrincona, llastimosa, de táctica parlamentaria, pregant als diputats que AB TOTES LAS FORSAS y per tots els medis que las circunstancias els permetin y son patriotisme els aconselli, lluytin enérgicament pera que ab la derogació de la ley de Jurisdiccions y el reconeixement de la personalitat de Catalunya quedín satisfets els ideals autonomistas del nostre poble... ¿Com si els ideals autonomistas y el reconeixement de la personalitat de Catalunya fossin tot hù ab 'l abolicció de la ley de Jurisdiccions!

Ab aquella miserable combinació táctica, la Solidaritat Catalana se va rebaixar á la calitat de partit polítich, dels que fan tractes pera conseguir el poder. No se 'n podia sortir de la resposta que li tenian dictada els mantenedors de la Ley de Jurisdiccions; al inhibirse, va abdicar. La ley igual pera tothom no la volen molts solidaris, que han defensat y defensen las lleys excepcionals; com el marqués de Camps, senador que ha votat la ley non-nata de repressió de las llibertats. «L' ultratje á Catalunya» els aguenta, nó 'l atentat á la constitució democrática.

Are, ab la recrudescencia de las persecucions, se n' adonan uns quants solidaris. Jo n' estich content; nó per vanagloria, que may he sentit, sino porque

La vinya del Senyor

—Donemhi un cop d' ull á n' aquests ceps, que sense ví... sense ví no 's pot dir missa.

es síntoma premonitori de 'l organisació d' un partit militant democrátich, ab principis fermes y definites, precursor de la democracia social. Are en Salvatella adopta exactament la resposta que jo vaig tenir la sort d' exposar avans de la trista assamblea del 28 de Juny. Y ab en Salvatella, els nacionalistas republicans del Poble Catalá creuhen que s' ha d' anar á una creuhada pera la modificació del codi militar; y, condensant el meu examen de 'l evolució del dret de penar, diuhen: «Hi ha dos codis penals, dos furs pera un sol ciutadá. ¿No es aixó una anomalia jurídica? ¿No constitueix una retrogradació en els procediments penals? Y recordan, joh herms recortí, al Abdon Terradas, gloria del Empordá, el republicá de setanta anys enrera, que cantava:

... la milicia y el clero no tinguin més que un fuero.

El mateix Pous referma la decisió de la nova acció, escrivint En de tots: «Ja no 's tracta de la ley de jurisdiccions: se tracta de que damunt de totas las manifestacions de la vida civil, sigui la ley civil la que imperi.» Pera ell, «tots els homes de cor, tots els homes de seny, tenen el deber de contribuir á formar una corrent d' opinió que la fassi imprescindible» (la reforma...) ¿Cóm no volen qu' estigui content d' haver anat davant dels homes de cor y dels homes de seny, nó pera dirigirlos,—que no ho he pretengut ni ho pretendré may—sino pensant pel meu compte lo que ara pensan just y necessari?... Sinó qu' un pensa també: pera lo just y pera lo necessari en be del poble, sense recompensa immediata, ¿quants homes de cor y homes de seny trobarém que 'ns ajudin desseguida, ab la premura que comanda el conflicte present? ¿Y si 'l acció enérgica se resolgués en campanya electoral, discursos á dalt y aplaudiments á baix? Recordemnos, amichs, del gran MEETING DE LA PROTESTA.

Magí Pons

Las virtuts humanas, quan son sinceras, subsisteixen per eilas mateixas; y més noblement lluny del apostolat relligiós y de tota esperansa de premi.—Robert Ardigó.

SUSCRIPCIÓ POPULAR

pera contribuir als gastos de la erecció del monument á

MIQUEL SERVET

	PTAS.	Cts.
Suma anterior.	21	75
Miquel Costeseque, antich lector de LA CAMPANA, de Paulilles, (Port Vendres)	>	25
B. V. P.	>	25
M. P. B., de San Feliu de Guixols	1	>
Un suscriptor de LA CAMPANA	>	50
Alexandre Vidal	>	25
Ramón Roura	>	25
Antoni Ferré	>	25
Jaume Alentorn	>	25
Manel Freixa	>	50
Leandro Rosich	>	10
Ignasi Peyra	>	10
Joaquím Rovira	>	15
Antoni Fagés	>	50
Mariano Santamaría	>	30
Manolo Planas Jané	>	10
Alexandre Mirapeix	>	15
Jaume Sorribas	>	20
TOTAL.	27	25

(Segueix oberta la suscripció.)

Amoralitat

EN les condicions actuals de Barcelona, somea a l'agressió d'una ma desconeguda i vil, la premsa té una missió imperiosa. M'apresso a dir que, desgraciadament, la premsa ha faltat an aqueixa missió.

aquesta paraula sintètica i vital, catalanisme, a través en aqueixa qüestió bategant una gran prova. De l'inferioritat observada en la conducta de la premsa espanyola davant la guerra n'hem induit una decadencia nacional. De l'inferioritat observada en la conducta de la premsa catalana davant la passió d'aquets moments haurá d'induir-se una incapacitat pera futures reivindicacions de Catalunya. Mediteu-ho.

En tota l'història del darrer procés, la premsa, en general, no va cuidar d'escriure una paraula serena pera que la llegís, com sobre un gran mur, la gentada del carrer. No va vessar una unció de bondat i de raó freda sobre'l desbordament (naturalíssim, fatal) de les iras públiques. En un mot, no va fer obra d'aristocracia.

Es precis que la premsa senti la responsabilitat suprema del seu ofici. Es precis que la frase banal sacerdoti de la premsa tingui un sentit aquesta vegada. Es precis que també sobre les seves espalles l'home de periódic senti'l pes d'una toga ciutadana de prelatió.

Curios encara. Si's troba, en el moment de les fortes ocasions de prova, un bell moviment sentimental cap al bé, envers la bondat, aquest impuls surt sempre de l'esquerra. I en cambi la dreta, per una d'aquelles aberracions incomprensibles, ont hi ha tota l'ironia de les coses, monopolisa'l dret d'anomenar-se cristiana, pietosa, moral, bona! ¿No llegim, com un comble, el qualificatiu de Bona Premsa aplicat á sí mateixa (és clar!) per la premsa que no té mai un gest de pietat?

Si'm fos permés insistir un moment sobre la passada execució, jo diria que la premsa, també la premsa, en té la responsabilitat del darrer moment. El govern (jo veig en aquest acte una bona voluntat d'indultar) acudí en consulta a les autoritats de Barcelona demanant-los si la campanya iniciada per mi havia trobat eco. Les autoritats de Barcelona no volgueren dir una pietosa mentida... Ara bé: la falta d'aquest eco ¿no neix de la premsa en primer lloc?

Hi ha un mot, el mot sentimentalisme, que ara mateix tu, lector no convençut, acabes de pronunciar com a sintetisant la meva manera de veure les coses trágiques de la ciutat. Sentimentalisme!—Oh no! Vet aquí una paraula ben desvirtuada. El sentimentalisme és una malaltia del sentiment, que fa veure com a ofensives a la bona sensibilitat coses merament advertencies, adjectives, inherents a un acte fort i necessari. Abominar de la pena de mort, per exemple, no és sentimentalisme, sino ús natural de sensibilitat i de raó. Abominar de les informacions detalladíssimes sobre una execució; preconisant l'execució mateixa, vet aquí un cas ben típic de sentimentalisme.

Jo he fet de la premsa, ja, una necessitat de la meva ànima. En la premsa hi ha la tribuna on jo'm complauré sempre a guaitar sobre la ciutat, pera observar la vinguda dels fets o pera prevenir-la amb el meu crid d'alarma. El periódic és l'atalaia que's dresa sobre un poble al bell mig de la plaça. Per aixó jo sento per la premsa (i desde la premsa ho dic) un perdurable amor. La premsa és orgue de la meva fisiologia i sense ella no sabria viure ja.—Ara bé: ¿no's podria, per un bell moviment, recabar de tots vosaltres, companys de ministeri, una reivindicació personal d'aquet dret nostre, l'endressament del sentit moral públic? Rebutjem, amics, aquest afebliment o inhabilitació sentimental que se'n ha dit, amb híbrida etimologia greco-latina, amoralitat, quan ell és la sola i vera forma d'immortalitat.

GABRIEL ALOMAR

B verdadera alegría traduhim d' un periódich de Madrid.

«El diputat D. Lleonard Ortega, que acaba d' arribar de Pau, porta, respecte de la malaltia del Sr. Salmerón, molt satisfactorias noticias.

«Fa quatre días va dinar nostre amich Sr. Ortega ab 'l ilustre republich y conversá llargament ab ell sobre assumptos d' actualitat sense notarli la menor fatiga y encantantse ab la seva locucitat y bon ànim.

«El Sr. Salmerón prepara el seu viatge á Ayguas-Bonas, ahont passará bastants días.»

Creym que 'ls nostres amichs experimentarán al llegir aquestas ratillas la mateixa satisfacció que no saltres hem tingut al traduhirlas.

¡Oh, la nostra policia!...

Ordenada aquest dia pel Sr. Ossorio una inspecció á las delegacions de Barcelona, ab tan maravellosa perfecció s' han trobat montats els serveys, que una volta practicada la visita, cinquanta tres inspectors y agents, entre ells algun delegat y secretari de secció, han hagut de ser castigats ab notas desfavorables y suspensió de sou y empleo.

Solzament quatre funcionarios han merescut nota favorable en el seu expedient personal.

Ja que aquests exemples de saludable energia no 's veuhen gayre sovint, ¡aplaudim al Governador aquesta vegada?

El quadro de las víctimas de la ley de Jurisdiccions s' ha aumentat ab una nova y simpática figura.

En Joseph Baró, autor d' un article publicat en Empordá, senmanari republicá de Figueras, ha sigut condemnat pel Consell de Guerra á la pena de tres anys y un dia de presó militar.

Y pera fer més dolorosa la noticia, casi al mateix temps que d' ella, ens enterém de que 'l brillant periódista en J. Pous y Pagés acaba de ser també processat ab arreglo á la implacable ley de Jurisdiccions, precisament per un article aparegut en El Poble Catalá en el que comentava la condemna del pobre Baró.

¿Quán la premsa podrá parlar y moure desembrassadament la ploma, lliure de las trabas que en-

torpeixen la seva acció i ofegan el seu pensament? Quàn?

Desitjant que aquest dia no tardí, LA CAMPANA envia al company Baró la expressió de la més fonda simpatia i espera que 'l processament del amic Pous y Pagés acabarà ab el reconeixement de la seva innocència.

Dimars, complerts els nou mesos de reclusió que per delictes d'imprensa va imposar-li el tribunal militar, tingué l'alegria de sortir de la Modelo el jove periodista Aristides Danyans.

Es inútil dir lo molt que ho celebrém.

Els quinze días concedits pera la retirada dels sevillanos ja s'han acabat.

Ara lo que 'l públic voldria saber es aixó:

La retirada ¿ha sigut total y completa? Y suposat que ho hagi estat, ¿ja se sab del cert que 'ls duros retirats no tornarán á fernos una visita, com aquells personatjes de comedia que hacen que se van y vuelven?

Notas de la estadística pecuaria de 1908.

Diu l'Asociación general de ganaderos del Reino que á Espanya hi ha 790,030 burros.

Si se seguissin els consells de nostre Eminentísim Pastor, explícitament manifestats al tractar del *Pressupost de Cultura*, el número d'ases fora molt més gran en aquest país dintre breus anys.

Per la mateixa estadística sabem que 'ls porchs suman 2.120,117.

Vist aquest dato no cal extranyar que alguns rotatius de Madrid se titulin diaris de *gran circulación*.

El bestió de llana puja á 16.119,051.

Y ara que 'ls lliure-pensadors neguin que la religió catòlica conta á Espanya ab pocs adeptes.

No hi ha res com las Matemáticas.

En Miranius, un marrech de pocs anys, se queixa de dolor d'estómach.

—Es que 'l tens buyt, li diu sa mare. Menja un bocí de pá... Si á dintre hi tinguessis alguna cosa no 't faria mal.

Al poch rato entra de visita mossén Llàstichs; y parlant, parlant, explica á la senyora que té un dolor de cap que no 'l deixa viure.

En Miranius, que ho ha sentit:

—El cap, li fa mal?... Perque deu ser buyt... Si á dintre hi tingues alguna cosa... no li passaria.

TERRADAS (GIRONA), 24 de agosto

Gran entusiasme hi ha entre 'ls vehins d'aquest poble pera celebrar la festa anomenada de la Societat, que ha de tenir lloch, com tots els anys, el día 30.

Enguany s'han fet grans preparatius pera que resulti esplendorosa y els seus organitzadors confian que 's venrà extraordinariament concorreguda, donchs son en gran número 'ls forasters que pensan donarhi animació. Entre 'ls festeigs importants que forman part del programa s'hi conta una audició de sardanas, á quin efecte s'ha contractat una de las millors coblas del alt Ampurdá.

Y com que aquests terrateus saben fé aná molt bé els pens... las pubillas y els hereus no hi farán falta.

SALLENT, 17 de agosto

El diumenge passat veyém á la entrada del «Foment Catalá» uns cartells que diuen: *Hoy domingo, Excito ruído, Atracciones, Prestidigitación, Baraje, Familia Bovi, etc.*, etc. A molts dels que ho llegirem ens causá una fonda sorpresa, veyent que una societat ahont volen donar gran cultura s'entretinguin fent aquestas *atracciones*, més expressas per cafetins de Paralelo que per una societat nacionalista. Y lo més notable del cas es, que fou molt més assistit y animat que altres festas catalanas, de las pocsas que s'han organitzat.

Alguns membres de dita entitat, volguent treballar pera realisar llurs ideals, se troban ab l'inconveniente que alguns de la directiva s'entretenen fent del nacionalisme un seductor teatro de putxinel·lis.

Deplorém el fet y per aixó els ho dihém, perque no fassin com els conservadors d'avuy; que en comptes de darnos pa ab mel, ens donan pa ab fel.

TORTELLA, 25 d' agosto

El diumenge prop passat se celebrá un mitin republicano, radical, revolucionario y re en el Centro idem eadem é idem antisolidario d'aquest poble. Com á bons deixebles del ex-emperador, expatriat y Exalejandro, no poden projectar res que no se 'ls hi vegi la ceva del negoci. Pera forsar á que tothom qu' assistís al mitin consumís quelcom, el celebraren en el café atapahit de taules y cadiras. Anant al grá del mitin, hem de confesar qu' entre taules, cadires, adictes y curiosos feren un plé. Rompé 'l foch En López de Figueras, que no més fa servir els mitins d'escambell pera atacar á tort y á dret totes las religions hagudas y per haver... ¡ey! menos la protestante, puig gracias en aquesta viu ab l'esquema dreta. Segons digué, no havia vingut aquest any En Martí Estartús perque havia marxat á Fransa á preparar una *revolución*. Que fassi feyna! Parlaren també En Figueras y Calderón que, malgrat no combregar ab nostre Credo, hem de confesar que ho feren ab prudencia y noblesa. El *concejal obrero* de Barcelona, Zurdo, digué quatre vulgaritats, servint no més com á moble de presencia en el mitin. Segons se diu, endrapa fort; resultat cara la dispesa. En parlaren d'altres, pro no paguen el tret de ressenyar lo que digueren, pro, vaja: diguemne quelcom. Un s'atreuí á dir, referintse al criminal atentat de Hostafranchs, que seria malagunyada la pólvora pera assassinar als Srs. Salmerón y Cambó. Volen més degeneració d'aquesta gent? Per últim un *autómata Sol y Ortega*. En Pere Estartús, que, com ja sab tothom, parla molt y enraona poch, va pronosticar la mar de cosas, entre ellas una pedregada, per cert molt granada y seca, que s'apropa á passos de gegant que ay! segurament no podrà compararse á la pluja de garrotades que va haver d'aguantar la seva propia esquena, quan obrava de *chanchullero* en unas de las elecciones aprop passadas de Barcelona. Fint el mitin ab el imprescindible telegrama dirigit al *ilustre espatriado Exalejandro*, que si ya anar depressa va esser gracias al paper que 'ls donarem espléndidament.

Fa 1800 anys que 'l cristianisme vé entrebancant els passos de la Humanitat en el camí de la Veritat y la Justicia.—E. Zola.

ESPURNAS

Diu que 'l sultá de Turquia está tan entusiasmát ab el nou ordre de cosas que ja casi es federal. Si jo fos turch, ho confesso, no me 'n fiaría pas: aquests que tan aviat s'inflan també 's desinflan aviat.

De la presó de tal part n'han fugit el *Sort* y el *Recio*; de tal altra, el *Llauneret*, de tal altra els tres *Bermejos*. Crech que 'ls únichs espanyols que ab aquest Govern de memos disfrutan de llibertat avuy día son els presos.

Donchs sí; jo tenia un duro y vaig durlo á fer mirar. Van véurel els del *Hispano*, els interventors del Banch, quatre cobradores del *Crédit*, el caixer del *Alemanya*, y entre tots... encare ignoro si realment es bo ó es fals.

¿Qué? ¿Hi ha un mortal que assegura que la crisis no existeix, qu' ell no para ni sossega per contentat als nous clients, que no sab com arreglarsho de tanta feyna com té?... Aquest home es un bombero; ja hi poden pujar de peus.

ab atxas, vuyt ó deu capellans y una dotzena de músics, acompanyant á una imatge. Passá Rambla avall y ab prou feynas la escassa gent que 's passejava girava el cap maquinalement y seguia indiferentment son passeig.

—¿Qu' es aixó? va preguntarme el foraster.

—Aixó, vaig respondreli, es la profesó de Sant Bartomeu, patró de la ciutat. En honor d'aquest Sant celebrém tots els anys la Festa Major, però l'Ajuntament enguany no ha disposat festetjos públichs per haverse gastat els diners en las festas del Centenari de la jornada del Bruch, y en obsequiar als Infants y autoritats que 'ns visitaren.

L'amich foraster m' escoltava obrint uns ulls com una taronja. Era un dels escassos catòlichs de bona fé, verament cristians, que quedan. Pregava á Déu sense cridar; feya las almoynas d'amagat; estimava al próxim sense fer triás; en son cor may havia entrat l'odi. Al acabar la meva curta explicació va preguntarme:

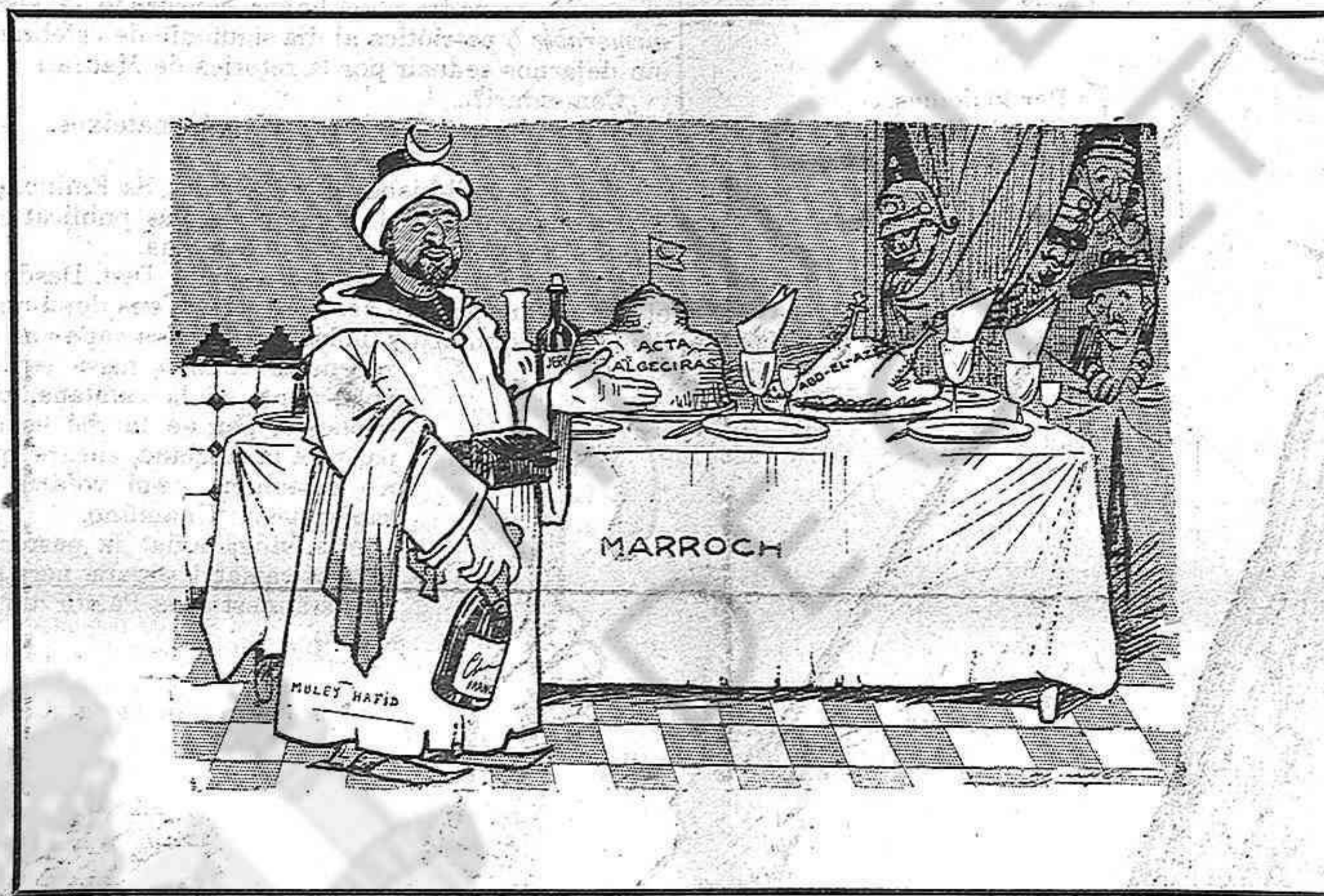
—¿A Igualada hi han catòlichs?

—Tots ne som segons el cens. L'immensa majoria n'es fervorosament y ab entusiasme, segons pregonan arreu els periódichs locals que s'alaban d'esser catòlichs. Son abundosas las asociaciones de tota mena que se 'n titulan. Tenen els catòlichs igualadins coratge pera llensarse á las enconadas lluytas políticas que pertorban la vida d'Igualada. ¿Vol encare més catolicisme?

El bon amich me respongué ab tristesa:

—Voldria més sentiment religiós. Veig que passa á Igualada exactament igual que á tot arreu. Manca d'amor á Déu; sobra d'ambició á las mentidas terrenals. Desapareix el Crist senzill que despullat desde la creu mira amorosament als homes y estén els brassos á tothom, pera fer lloch á una viscera sangnant, de desproporcions grotescas, que apareix per sobre de las vestiduras. S'olvida á Déu y 's crean *fetiches*. Pera honorar al sant patró del poble ningú surt de casa ni 's gasta un céntim; pera fer campanyas políticas en nom d'una religió hipócrida.

El tiberi del Marroch

MULEY-HAFID (á las potencias):—Quan vulgujn poden entrar... La taula está á punt.

La subasta de la esquadrá... ¿S'havia vist may al món representá una comedia ab menos circunspecció? Quan la desditzada Espanya va ficar la má al pilot, halló la mano de todos, pero ¡ay! la escuadrá no.

El conde de Romanones ens vol veni á visitar?... Conformes; pero qu' esperi un' altra oportunitat. Dada la seva figura y lo que aquí d'ell se sab, la gran época seria els días de Carnaval.

¿Qué ditxosos els ministres! ¡Y quina vida s'emportan!... Del hù al 4 prenen bany, del 4 al 10 buscan l'ombra, fins el 20 cassan ó pescan, fins el 25 reposan, fins el 30 no fan res y en sent el 31... cobran.

C. GUMÁ

PLANYS

LLUNGS d'aquesta senmana, dia de Sant Bartomeu, patró d'Igualada, passejavam per la Rambla d'aquella agradosa ciutat, acompanyant á un foraster que per primera volta la visitava.

Era al caure de la tarde y la Rambla estava casi deserta. La gent havia anat als jardins del Ateneo ahont se ballavan sardanas. Sopradament aparegué per un cap de Rambla, pel centro de la carretera un grupo compost de set homens

fias; parla, en fi, de tot y de tothom... menos del ex-emperador del Paralelo, que dintre de pocs horas, con el alma ¡ay! en los labios y armat d'un immens sarró, marxará cap á las Pampas á fer la rrrrevolució.

Al final del seu cómic, l'irich y ballable article, evoca el de las postals la memoria del antich alcalde de Zalamea, recomenant al actual de Barcelona á la *decana* de las cantineras d'Espanya, de *aquellas valerosas mujeres que compartieron las glorias y penalidades de nuestros ejércitos*.

Y tant s'enteneix l'insigne *escribidor* del carrer del Peu de la Creu, presumppte regidor rrrradical, que en l'epígraf del últim párrafo exclama, casi ab las llágrimas als ulls: *Ayudad á la Naturaleza!*

Senyor Bastardas: davant d'aquesta arenga no té més remey qu' enternirse també, *ayudar á la Naturalesa* y tornarse patriota, acullint en lloch adeqüat á la pobre cantinera del siglo á la vista.

Ja que l'Estat espanyol y la provincia á que perteneix aquesta desgraciada l'abandonan, que sigui un *separatista*, com segons don Clodoaldo es el nostre alcalde, el qui ampari y dongui alberch en la capital de Catalunya á la pobre velleta, símbol del espanyolisme dels que 'ns diuen *malos españoles*.

SECCIO OBRERA

DUAS SENTENCIAS

Is fets que 'm proposo exposar á seguit no necessitan pas comentari, puig, com se podrá veure, pertanyen á la categoria de aquells que per ells sols constituïxen el comentari millor que pugá ferse. Me concretaré á fer historia deis mateixos, y després deduhescan els meus lectors lo que més els plagui.

No fa moltes tardes vaig trobar-me ab el company Reoyo, y tot just havíam canbiat un afectuós saludo, me feu la següent pregunta:

—¿Está vosté enterat del atropell d'un noy de deu anys efectuat per un tranvía de New-York, que han publicat els periódichs?

—No, desconech completament la cosa. Llegeixo poch la premsa d'informació, y, per altra part, aqueixos atropells, com tants altres de la mateixa y de distinta mena, y de quins ne son víctimas els débils, siga per la seva edat, ja siga per la seva posició en la vida, son tan generals y freqüents, que han arribat á constituir una verdadera vulgaritat.

—Oh, es que 'l fet á que 'm refereixo, no sols no té res de vulgar, sino que mereix cridar la atenció de tots els que, ab la ploma ó d'altra manera, batallém en favor de aqueixos débils que vosté diu, y que son els eternament atropellats.

—¿Se tracta, donchs, d'un assumpto extraordinari?

—Y tant! Sápig que, á conseqüencia del atropell en qüestió, hi hagué necessitat de amputar una cama al pobre noy.

—Bé; un nou organisme inutilitat per la lluyta. Es sensible, y fins si vosté vol es irritant, pero succeïx tan sovint aixó...

—Esperis, esperis. La familia del noy citá davant dels tribunals nort-americans á la empresa del tranvía y, per dirho aviat, aquesta fou sentenciada á pagar per la cama del nen inutilitada la suma de 50,000 franchs.

—¡Diable! ¿Y 'l noy perteneix á una familia de obrers, de gent humil y sense influencia?

—Precisament.

—Donchs permétim que no ho crega.

—Sí, aparentment el cas sembla increible; pero no obstant, el fet es cert com la llum del día.

—Y la empresa els ha pagat els 50,000 franchs?

—Bitllo, bitllo, fins l'últim céntim. Y ara vé lo més graciós y interessant del cas. Com vosté pot compendre, avants de pagar la empresa apelá de la sentència davant el tribunal superior, pretextant que la cama d'un noy de deu anys resultava massa cara tassada ab una suma tan considerable, tota vegada que perteneixia á un cos que res havia produhit encare.

—¡Vaya un argumet! ¿Y el tribunal superior?...

—Fallá d'acort ab la sentència, contestant al *alegat*, com diuen els leguleyos, que per la mateixa rahó de que 'l nen res havia produhit encare, tampoch era possible calcular lo que haguera arribat á produhir ab el temps; y que, per consegüent, ben considerat, els 50,000 franchs no compensavan, de bon tros, la inutilitat en que s'havia fet caure al pobre noy, anulant casi pera la lluyta en el treball.

—Me deixa fret! ¿Cóm es possible que una justicia burgesa se conduïxí ab tanta equitat? ¿Será realment cert que la humanitat se perfecciona, y va tornantse bona? A las horas, donchs, ja no hi haurá infamias, ni crueltats, ni explotacions en cap part del món, y aquí, á España, á la mateixa Barcelona, poso per exemple, quant un obrer s'inutilití...

—Se quedará inútil pera tota la vida, y si viu será gracias á la caritat pública, com un home en un país de miserables, tenint sempre en perspectiva el morir-se de fam en un recó com un gos—me replicá tranquilament el company Reoyo.

—¿Pero no m'ha dit vosté...

—Lo que acabo de contarli ha succehit ab la justicia yanky,—me interrompé el conseqüent socialista.—Ara vaig á dirli lo que passa ab la justicia espanyola. Escolti ab atenció:

Un jove de divuyt anys, nomenat Ferrán Baldrich, obrer de las pedreras de Montjuich, ha perdut una cama, precisament, treballant en ditas pedreras, y á conseqüencia d'un ensolesciment del terreno. Demaná la indemnización corresponent á sos burgesos, donchs que 'l amparava un absolut dret pera tal reclamació, tota vegada que 'l accident ocorregué per falta de las condicions exigidas en la execució del treball; y fou tan excessivament modest en sas pretencions, que la demanda 's reduhí á 18 mesos de salari á la societat «Hispania» y 9 mesos més als burgesos Amat y Cuyás.

—Realment, comparat ab el negre porvenir que

LA CANTINERA DE 104 ANYS

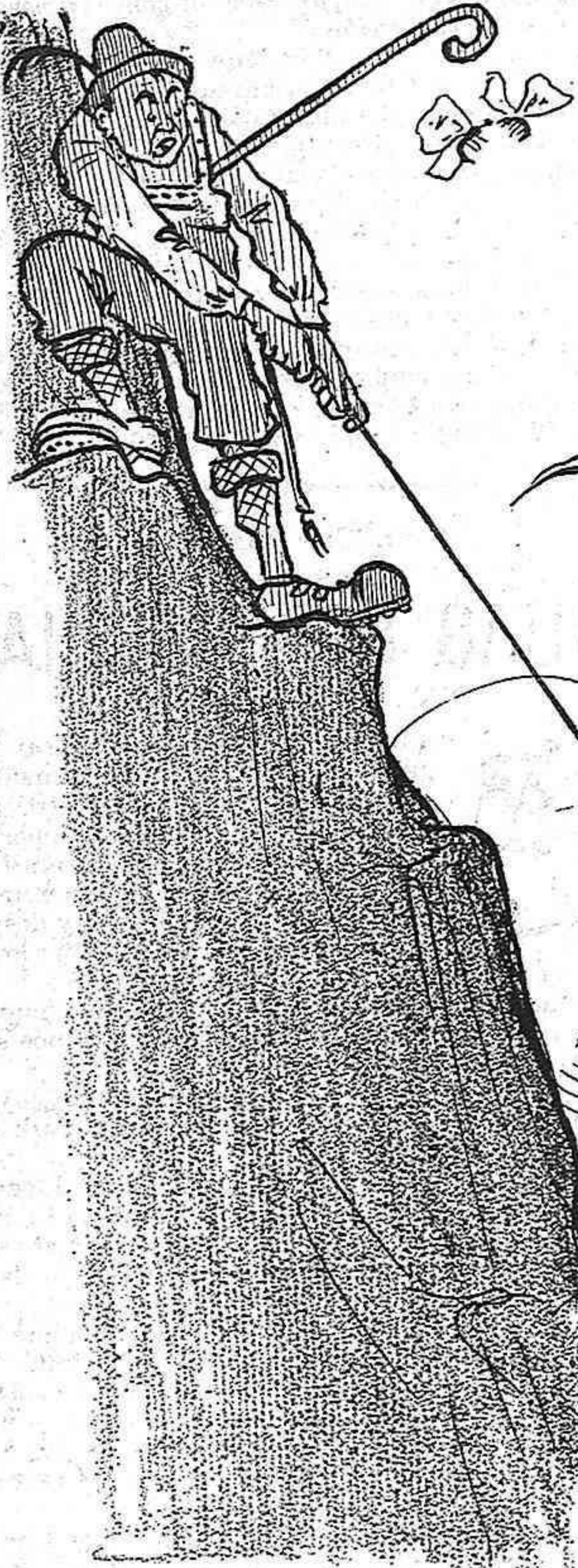
Per recomenar al arcalde de Barcelona á una infelís, ex-cantinera del exércit, que mereix ser reclusa en un Assil, la *Gaceta dels xinos*, per ploma d'aquell de las postals de Valencia, fa llegir al Sr. Bastardas dugas columnas y pico, explicant l'istoria d'Espanya desde Carlos IV fins á Alfons XIII.

Sense altre objecte que omplir quartillas y més quartillas de prosa patrioter, ens parla, es á dir, parla al arcalde, del 2 de Maig, del Bruch, de Bailén, de Saragossa y de Girona; també fa sortir Cádiz, *echando abajo la Inquisición*; la batalla de Vitoria ahont Joseph I, al internarse á Fransa, va perdre el seu equipatje; Espartero, Cabrera, Mendizábal, Prim, Martínez de la Rosa, el Duch de Rivas, Espronceda, O'Donnell, Narváez, l'África, D. Amadeo, Martínez Campos, Cánovas, Sagasta y Maura, las onze mil verges, la bella *Chelito* y el Cardenal Casa-

JEPH DE JESPU

se li espera á aqueix infelis obrer ja inútil, aqueixos vintisset mesos de salari representant una miseria, y estich convenut de que 'ls burgesos, que disposan de capital més que suficient...

En Moret á Suissa

de constituir la organissió internacional del ofici de boters. Hi ha confiansa de que prompte entraran en aquesta unió els boters portuguesos, suïssos, inglesos, alemanys y d' altres pasosos.

de la meseta, ignora el significat de las més vulgars paraulas castellanas. Y, naturalment, no sabent el valor de las paraulas, per forsa quan escriu ha de fer mala feyna.

Ara l' apreciable colega potser dirá: —Ves ab quinas minucias s' entreté LA CAMPANA! Potser sí que ho son de minucias, pero ¡qué diable!

La frescura d' un periódich. El Progreso, el día 29 de Novembre del any passat:

Las pasiones políticas dejaron el campo á un interés más alto. La patria inspiró á todos los ardorosos acentos de que tan necesitada se halla...

El Progreso, l' altre divendres: «Hoy es el día señalado para arrebatar al tesoro nacional los 200 millones votados para la construcción de una escuadra que sólo reportará beneficios á los agiotistas que han preparado el negocio.»

El Progreso, l' altre divendres: «Hoy es el día señalado para arrebatar al tesoro nacional los 200 millones votados para la construcción de una escuadra que sólo reportará beneficios á los agiotistas que han preparado el negocio.»

Fa días que 'l bisbe de Salamanca, Sa Eminencia Ilustríssima el Dr. Unamuno, no ha publicat cap pastoral tractant de la qüestió catalana.

No 's fassi desitjar tant, home de Deu. Desde la elevada trona en que vosté 's coloca, ens dona unas lliçons de química y biología patriótica capassas de regenerar tota la rassa espanyola, junt ab la catalana, per supuesto, porque també es espanyola la catalana, encare que no castellana com voldria el sapientíssim Unamuno.

Apa: vinga aviat la pastoral. El seu remat l' espera pera seguir á aquest gran Pastor de la meseta.

S' assegura que per allá al 15

Repichs

EL popular policia señor Tressols... Aixís ho diu El Liberal del pleno éxito.

Lo que no diu es ahont la té la popularitat el popular policia.

¿Será potser á casa del Liberal?

Per lo demés... Obro'l diccionari y lleigeixo: «Popularidad: La aceptación y aplauso que alguno tiene en el pueblo.»

Queda, donchs, demostrat que El Liberal, ab tot y ser

obrer. ¿Es aixó lo que vosté suposa? Donchs ha encertat—me digué en Reoyo ab tó de burla.

—No m' extranya, porque sé lo arraixa y perversa qu' es la burgesia de aquesta terra. ¿Pero que no ha fet la denuncia als tribunals l' obrer?

—Sí. Y ha succehit exactament igual que á New York. Ab la diferencia de que l' obrer Baldrich, en lloch dels 50,000 franchs del nen yanky, ha rebut una sentència que 'l condemna á pagar 600 pessetas de costas que s' ha importat el plet durant un any y mitj, quals 600 pessetas ha tingut que deduhirlas de las 900 que s' importá la única indemnissió que han volgut concedirli sos amos y reconéixeli nostres tribunals.

N. BAS Y SOCIAS

MOVIMENT OBRER.—Hem rebut una carta autorisada ab el sello de la Societat de fusters y ebanistas de Igualada, de qual lectura no n' hem pogut treure l' entrellat, ni respecte de lo que diuen ni de lo que volen dir sos autors.

Ha ingressat á la Unió General de Treballadors la Societat de Oficis varis, de Madrid. S' han declarat en vaga las operarias de la fábrica de género de punt de la casa Vda. de Rafel Fornas.

La Societat de manobras de Valencia se proposa introduhir en son reglament el socorro en las malaltias.

S' han reorganissat el tipógrafos y 'ls constructores de carruatjes de San Sebastián.

El grupo parlamentari inglés del partit del Treball ha resolt visitar en corporació á sos camaradas de Alemania al objecte de sellar més fermament el llas de fraternitat que per la comunitat d' ideals uneixen á aquests elements.

En el Congrès nacional de boters de Fransa celebrat á París els días 12 al 14 de Juliol prop passat, s' acordá venir á una inteligència las Federacions francesa, italiana y espanyola, pera tractar

EL GUIA:—¿Sab que pesa de debó? D. SEGIMÓN:—Aquí no es res... ¡A Espanya sí que m' hi trobarían de pesat!

d' octubre tornarán á obrirse las portas del Parlament.

Aquesta notícia, que á pesar del temps actual no deixa de ser fresca, deu haver vingut d' allende el Ebro, pensarán vostés.

Y s' equivocarán de la meytat. Perque si no ha vingut d' allende el Ebro, ha vingut d' Allende Salazar.

Els lliberals, per boca de 'n Romanones, qu' es pitjor que dir per boca de ganso, han fet corre la nova:

«En Moret será al candelero per tot el mes de Desembre.»

Es dir que... ¿per desembre, eh?

Ja ho saben donchs: aquest any per Nadal tindréu pavo liberal.

¡Que 'ns guardin las tripas!

—Regatas avuy y ahir, y regatas cada día; aquest constant regateig se 'ns torna una pesadilla.

—Y déixil está, á n' el noy!

Ell vol regatas? Donchs, vingan!

El que sab regatejar serveix per fé economias.

A n' en Francesch Cambó l' han nombrat concejler de la Companyia de Ferrocarrils del Nort.

El felicitem pel nou càrrech... suposant que aquest no l' obligará á viatjar en trens de la citada companyia.

Perque ell, que ja ha estat una vegada á las portas de la mort, s' ha d' estimar encare més la vida que un altre.

Y es alló: Gat escaldat...

Xino que vas á Marsella ab aquella santa unció, ja li dirás de part nostra ¡adeu! al emperador.

¿Ja ho devian llegir que una gallina va pondre no fa gayres días un ou tremendo, que pesava á la vora de mitja lliura, y que feya un pam de llarch?

L' extraordinari exemplar ha sigut enviat á un laboratorí d' Historia Natural, pera 'l seu reconeixement.

Lo que deuen haver dit els naturalistas: —¿La regeneració dels ous es un fet?... Espanya está salvada!

—En Romanones y en Gasset diu que vindrán á Barcelona á enrobustí el migrat partit que aquí ha perdut todas las forsas.

—Y per posarli un bon remey á tanta anemia y tanta escrófula, ¿qué li darán... Emulsió Scott?... —Cál... Oli de fetje de granota!

Llissó de doctrina: —¿De cuántas personas consta la Santíssima Trinitat?

—De tres.

—Molt bé. El Pare es Deu, oy?

—Zi zenyó.

—Y el fill també es Deu, eh?

—Ez l' heréu!... Ho zerá con ze morí el Pare!

SOLUCIONES

A LO INSERTAT EN EL PENÚLTIM NÚMERO

- 1.ª KARADA I.—Ca-mi sa. 2.ª Id. II.—Co-co. 3.ª ANAGRAMA.—Roma, mora. 4.ª CONVERSA.—Ramón.

Han endevinat todas ó part de las solucions els caballers: Joseph Dalmau, Amadeo R. Muns, S. Portabella, Lluís Juher, Ramiro Espinosa, F. Armengol y B. Joseph Mateu y Mateu Quixal.

CORRESPONDENCIA

Caballers: Quimet, Aguilera, J. T. S., Martí Revoltós, Telesforo Pegadella, Miquel Balmas, A. C. T., J. B., y L' Hereu d' Horta.—Rebut l' original ab destí al Almanach. Grans mercés á tots.

Caballers: P. Casablanca S., H. Nadal Mallol, B. Dalfo, Cort, J. T., un figurench del poble, Joan Mestres, R. M. (a) Mata donas de Sitges, Miquel Boltó (a) Caló y E. Sogellag.—No 's pot aprofitar.

Caballers: Joaquim Quimet y Quim, Manel Soms, Catarina Llopart, F. Armengol Burgués, Eduardillito Saló, El Raku del Clot y Pere Casablanca Sagrera.—Aixó ja son figas d' un altre paner.

Caballers: J. Baldé: Queda servit.—Daniel Barquet: L' interessat li haurá escrit particularment.—Manel B. Fontás: No s' acostumi á repetir l' envió dels treballs acceptats, que aixó no fa... estorer.—Manel F. de Reus: Creguim, avans que tot, reformi la ortografía, qu' es detestable.—Johannus: Queda nostra! Una circular que tenim pera vosté, ¿ahont s' ha de dirigir?—P. Gravet (Matadepera): Ab temps y palla diu que maduran las nespras. Vosté ab el temps escriurá poesias... La palla déixila estar, que no 'n necessita. Prou que 'n posa en els seus versos.—Joseph Canudas: Donchs, miri, si no 'ns ho arriba á dir vosté que aquests versos que 'ns envia son de vuyt sílabas, no ho hauríam endevinat may!... Perque alló de «Y veient lo signo que feya» y alló altre de «No siguis aixís, Paula.» l' ase 'm reflich si ningú diria que son octosílabas.—Papitu, Papet (a) Pep: Arreglada, molt arreglada, anirís una mica millor, pero encare no estaria prou bé.—J. Remondot: Els temps cambian, home de Deu!... y vosté deu parlar del any de la picó!... Si en comptes de dir fan venir ganas... pogués dirse fan venir gana... allavors estaria bé.—Joseph Planchar: Li arreglaríam ab molt gust si la poesia, en el fons, tingues alguna novetat ó tanqués un pensament atrevit, original, excéntric... pero ¡ay, si no hi ha res d' aixó en els seus versos ignocents!—Salvador Ferrán (Sant Felú de Guixols): ¿Vol dir que en la industria tapera no hi ha més porvenir?—Lluís G. Salvador: Gracias per la composició y per l' oferiment.—M. Onival: ¿Ahont va ab aquests pessimismes?... L' home té obligació de riure, ó de somriure al menos.—J. C., Gs R., y R. M. y J. M.: No podém publicar, per diferent motius, las cartas que han tingut á bé enviarnos.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8 Tinta Ch. Lorilleux y C.ª